

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра педагогічної та вікової психології

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Івритюк С. В. *С.В.Івритюк*
Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№4016102019

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В ОСВІТІ**

**Підготовки студентів ОР Бакалавр
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 053 Психологія
освітньо-професійна програма Психологія, Практична психологія**

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В ОСВІТІ»
підготовки **Бакалавр**, галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**, спеціальності
053 Психологія, за освітньо-професійною програмою **Психологія, Практична**
психологія

Розробник: Іванашко Оксана Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент
кафедри педагогічної та вікової психології

Рецензент: Лазорко Ольга Валеріївна, доктор психологічних наук, доцент, завідувач
кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної та
вікової психології

протокол № 1 від 30.08 2019 р.

Завідувач кафедри
педагогічної та вікової психології: (проф. Гошовський Я.О.)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології
протокол № 1, від 04.09.2019 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету (доц. Іванашко О.Є.)

Програма
схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки; Спец. 053 Психологія; Освітня програма Психологія, Практична психологія ОС Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання - 4
		Семестр __7-ий__
ІНДЗ: є		Лекції __26__ год.
		Практичні __24__ год.
		Самостійна робота __92__ год.
	Консультації __8__ год.	
Форма контролю: екзамен		

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки; Спец. 053 Психологія; Освітня програма Психологія ОС Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання __4__
		Семестр __7-ий__
ІНДЗ: є		Лекції __16__ год.
		Практичні __12__ год.
		Самостійна робота __104__ год.
	Консультації __18__ год.	
Форма контролю: екзамен		

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання м/с	05 Соціальні та поведінкові науки; Спец. 053 Психологія; Освітня програма Психологія ОС Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання __3__
		Семестр __5-ий__
ІНДЗ: є		Лекції __12__ год.
		Практичні __10__ год.
		Самостійна робота __84__ год.
	Консультації __14__ год.	
На базі ОС молодший спеціаліст Форма контролю: екзамен		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

До змісту навчальної дисципліни «Психологічна служба в освіті» включені розділи, що дозволять узагальнити теоретичні та практичні знання з різних психологічних дисциплін, навчитися використовувати їх на практиці з метою ефективної організації психологічної служби в освітніх закладах різного типу.

У курсі поєднується розгляд як теоретичних, так і практичних аспектів роботи практичного психолога в освіті. Акцент робиться на технологічних аспектах діяльності психолога в системі освіти, починаючи від організації його праці, взаємодії з педагогічним колективом та закінчуючи конкретними методиками, які використовуються в роботі з різними віковими групами дітей та їхніми сім'ями.

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологічна служба в освіті» є засвоєння студентами знань про цілі, задачі та специфіку функціонування психологічної служби в освітніх закладах.

Завдання вивчення дисципліни «Психологічна служба в освіті»: засвоєння знань про цілі, завдання та структуру психологічної служби в системі освіти України. Одним із завдань є вивчення специфіки змісту та форм роботи психолога в різних закладах освіти. Важливим є усвідомлення значущості вирішуваних психологом-практиком завдань, що стимулюватиме студентів до фахового зростання. Важливим завданням курсу є формування у студентів уявлень про майбутню професійну діяльність, створення професійної картини світу.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

Знати предмет, завдання і методи психології в освіті; структуру національної системи психологічної служби; теоретико-методологічні засади організації психологічної служби освіти; етико-деонтологічні аспекти професійної діяльності психолога в освітніх закладах; специфіку роботи психолога в різних освітніх закладах; основні напрями професійної діяльності психолога в освітніх установах; методи психологічних досліджень в освітніх закладах різного типу, використання їх результатів; особливості змісту і форм роботи психолога-практика з дітьми різних вікових категорій; цілі та зміст роботи з педагогічним колективом та з батьками. Вміти : використовувати теоретичні і емпіричні матеріали курсу в таких напрямках психологічної науки як педагогічна та вікова психологія, консультативна психологія, соціальна психологія; систематизувати, планувати та контролювати знання з дисципліни з метою вироблення професійної компетентності психолога у практиці роботи в освітньому закладі; визначати мету, цілі та завдання функціонування психологічної служби у відповідності до специфіки освітнього закладу; обирати форми роботи у відповідності до соціально-психологічних запитів; надавати психологічну допомогу адміністрації, педколективу, батькам, дітям; здійснювати діагностичну, корекційно-розвивальну, консультативну, просвітницько-профілактичну та профорієнтаційну роботу та якісно забезпечувати соціально-диспетчерську функцію; організовувати та проводити психолого-педагогічний консилиум; відбирати та використовувати у своїй практиці спеціальні вправи та ігри для реалізації певних завдань психологічної корекції; працювати з дітьми з особливими потребами та обдарованими; робити психологічну характеристику учнів різного віку та вчителя за психологічними показниками ефективності його праці; виявляти якості та вміння педагога, які вимагають корекції, розвитку та визначати шляхи вирішення даних проблем; вирішувати педагогічні конфлікти, гармонізувати внутрішній світ, підвищувати психологічну ефективність педагогів та колективу освітнього закладу; складати та реалізовувати програму превентивних, психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до запиту; вміти працювати в команді.

4. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються в балах. Комплексна оцінка знань проводиться викладачем за 100-бальною шкалою. Навчальний курс “ Психологічна служба в освіті ” складається з трьох залікових кредитів, які закінчуються іспитом. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при складанні модулів за 100-бальною шкалою визначає його підсумкову оцінку

Поточний контроль (має = 40 балів)												Модульний контроль (має = 60 балів)	Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2			Модуль 3			МКР		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2										ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	10	60	100
2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2			

Поточний контроль змістового модуля. Поточний контроль, в межах від 0 до 5 за кожне заняття, здійснюється під час проведення практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Він реалізується у формі опитування та перевірки результатів виконання різноманітних завдань, визначених планом робочої програми навчальної дисципліни, виступів на практичних заняттях, робота на лабораторних заняттях, експрес-контролю, самостійної та індивідуальної роботи тощо.

При оцінці роботи студентів враховується:

- самостійність і творчість у вирішенні навчальних завдань;
- рівень наукової компетентності на заняттях;
- вміння використовувати сучасну науково-методичну літературу при підготовці до занять;
- вміння організувати дискусії;
- вчасне виконання поставлених завдань;
- *якість* виконання письмових матеріалів і тематичних завдань з самостійної та індивідуальної роботи;
- вміння представити результати під час навчальних занять.

По завершенню змістового модуля (визначеної кількості практичних та лабораторних занять) проводиться підрахунок отриманих балів:

$$\text{Кількість балів за модуль (в межах 15)} = \frac{\text{сума отриманих поточних оцінок (від 0 до 5)}}{\text{кількість отриманих оцінок (в т.ч. - 0)}}$$

Переведення оцінок в бали проводиться згідно шкали конвертування.

“0” – 0	“2,1-2,2” – 6	“3,1” – 11	“3,6” – 16	“4,1” – 21	“4,6” – 26
“1” – 1	“2,3-2,5” – 7	“3,2” – 12	“3,7” – 17	“4,2” – 22	“4,7” – 27
“1,1-1,2” – 2	“2,6-2,7” – 8	“3,3” – 13	“3,8” – 18	“4,3” – 23	“4,8” – 28
“1,3-1,5” – 3	“2,8-2,9” – 9	“3,4” – 14	“3,9” – 19	“4,4” – 24	“4,9” – 29
“1,6-1,7” – 4	“3” – 10	“3,5” – 15	“4” – 20	“4,5” – 25	“5” – 30
“1,8-2” – 5					

Модульний контроль. Модульний контроль є складником поточного контролю і здійснюється у формі виконання студентом завдань (тестів) модульного контролю. За

результатами виконання тестових завдань загальна кількість балів не може перевищувати 30 балів.

Індивідуальна робота та самостійна робота:

Контроль здійснюється в межах оцінок від **0 до 5** - за кожне завдання у формі опитування та перевірки результатів виконання різноманітних завдань індивідуальної та самостійної роботи (рефератів, науково-дослідних робіт тощо), експрес-контролю індивідуальної роботи тощо. Максимальна кількість балів ставиться за якість виконання індивідуальних та самостійних завдань теоретичного і практичного змісту та вміння їх представити.

Максимальна оцінка – **10** за одну індивідуальну роботу (*відповідно до обраного рівня складності*) ставиться за *вчасне, якісне, добросовісне* виконання, *чіткість* аргументації. При цьому студент достатньо якісно повинен володіти своєю мовою, дикцією, контролювати і активізувати діяльність відповідної аудиторії.

Підрахунок отриманих балів:

$$\text{Кількість балів за індивідуальну роботу (в межах 10)} = \frac{\text{сума отриманих оцінок (від 0 до 5)}}{\text{кількість отриманих оцінок, min. 3 (в т.ч. - 0)}}$$

Переведення оцінок в бали проводиться згідно шкали конвертування.

<p>“0” – “3” – 1 “3,1 – 3,3” – 2 “3,4 – 3,6” – 3</p>	<p>“3,7 – 3,8” – 4 “3,9 – 4” – 5 “4,1” – “4,2” – 6</p>	<p>“4,3” - “4,4” – 7 “4,5” - “4,6” – 8 “4,7” - “4,8” – 9 “4,9” - “5” – 10</p>
--	--	--

Підсумкова модульна оцінка складається з балів, які отримує студент за певну навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях (15 балів) - в межах одного модуля, (за два модулі 30 балів) і виконання та захист індивідуальних завдань та завдань самостійної роботи (10 балів). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 40 балів.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль запроваджується з метою оцінки результатів навчання студентів і проводиться у формі семестрового екзамену з навчальної дисципліни „Психологічна служба в освіті” в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, в період екзаменаційної сесії, що проводиться згідно з навчальним планом.

Іспит – форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

При умові складення студентом іспиту з дисципліни, бали, набрані за виконання модульної контрольної роботи анулюються.

На іспит студент виходить з результатами поточного оцінювання у вигляді підсумкової модульної оцінки.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань (від 0 до 60 – по 20 балів за відповідь на кожне питання білету).

Кількість набраних балів (*підсумкова модульна оцінка (max. 40) + оцінка підсумкового контролю (max. 60)*) виставляється у відомості та екзаменаційно-заліковому документі студента.

Виставлення підсумкових семестрових оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою ECTS здійснюється відповідно до наведеної нижче таблиці:

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	

60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

<u>Оцінка в балах</u>	<u>Лінгвістична оцінка</u>	<u>Оцінка за шкалою ECTS</u>	
		<u>Оцінка</u>	<u>Пояснення</u>
90 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Дуже добре («зараховано»)	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
75 – 81	Добре («зараховано»)	C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
68 – 74	Задовільно («зараховано»)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 67	Достатньо («зараховано»)	E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–34		F	„ Безумовно незадовільно ” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки ,

			додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
--	--	--	---

5.1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти					
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	12	2	2	8	
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	15	4	2	8	1
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	17	4	4	8	1
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	15	4	2	8	1
Разом за змістовим модулем 1	59	14	10	32	3
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти					
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консиліуму	15	2	2	10	1
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	15	2	2	10	1
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	15	2	2	10	1
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбанними дітьми	17	2	4	10	1
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	15	2	2	10	1
Тема 10. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	14	2	2	10	
Разом за змістовим модулем 2	91	12	16	60	5
Всього годин	150	26	24	92	8

5.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти					
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі	12	1		10	1

освіти України					
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	16	2		12	2
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	16	2	2	10	2
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	15	1	2	10	2
Разом за змістовим модулем 1	59	6	4	42	7
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти					
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму	16	2		12	2
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	16	2	2	10	2
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	16	2	2	10	2
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми	16	2	2	10	2
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	15	1	2	10	2
Тема 10. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	12	1		10	1
Разом за змістовим модулем 2	91	10	8	62	11
Всього годин	150	16	12	104	18

5.3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ) ОС Бакалавр (на базі ОС молодший спеціаліст)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти					
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	8	1		6	1
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	11	1	1	8	1
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	12	2	1	8	1
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	13	2	2	8	1
Разом за змістовим модулем 1	44	6	4	30	4
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти					
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-	16	2	2	10	2

педагогічного консилиуму					
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	14	1	1	10	2
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	14	1	1	10	2
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми	12	1	1	8	2
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	11	1	1	8	1
Тема 10. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	9			8	1
Разом за змістовим модулем 2	76	6	6	54	10
Всього годин	120	12	10	84	14

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Написання реферату (обсягом 10-12 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури).

Реферат. Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів та виголошення реферативної доповіді. Тематика рефератів пропонується за визначеними темами практичних занять та СРС. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні студентами основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії. На практичному занятті рекомендується обговорювати не більше двох рефератів.

Вимоги до реферату: обсяг – 10-12 аркушів формату А4; структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми. Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

При вивченні тем винесених на самостійне вивчення студент повинен виконати одну із запропонованих тем рефератів.

Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти

Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України

План

1. Національна система соціально-психологічної служби (НССПС): визначення, мета, завдання, структура, історія створення.
2. Єдина інформаційна система психологічної служби (ЄІСПС): визначення, мета, структура, функції.
3. Основні аспекти діяльності психологічної служби в різних галузях суспільного життя.
4. Вимоги до особистості сучасного практичного психолога.

Теми рефератів:

1. Досвід функціонування психологічних служб у зарубіжних країнах.
2. Організаційно-методологічні принципи психологічної служби організації (підприємства).
3. Положення про психологічну службу організацій (підприємств).
4. Головні етичні принципи роботи індивідуального консультанта.
5. Основні етичні принципи роботи групового консультанта.
6. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти.
7. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій: юристом, лікарем, соціальним робітником.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі

План

1. Психолого-педагогічний консилиум як основа в парадигмі супроводу.
2. Психолого-педагогічний консилиум як процес.

Теми рефератів:

1. Основні етапи консилиуму.
2. Напрямки роботи психолога з реалізації рішень консилиуму.
3. Участь психолога в консилиумі.
4. Форми представлення результатів діагностичної діяльності. Участь соціального працівника в консилиумі.
5. Участь вихователя, класовода, класного керівника в консилиумі.
6. Характерологічні показники школяра.
7. Участь медичного працівника в консилиумі.
8. Участь заступника директора з навчальної роботи (методиста) у консилиумі.
9. Основні етапи роботи консилиуму і їх зміст. (Схема аналізу індивідуальних даних. Аналіз даних по паралелі.)
10. Протокол психолого-педагогічного консилиуму.

Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті

План

1. Статуси практичного психолога в системі освіти.
2. Психолог, якого очікує школа. Позиції шкільного психолога, їх аналіз.

Теми рефератів:

1. Методика розробки та викладання уроків психології в школі (план-конспект одного уроку).
2. Авторські моделі психологічної служби.
3. Психологічна лекція як вид роботи шкільного психолога.
4. Зміст роботи психолога в початковій, середній, старшій школі.
5. Принципи розробки та проведення педагогічних консіліумів.
6. Соціально-психологічний тренінг як одна з найефективніших форм роботи практичного психолога.

Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти

План

1. Сприятливі прогностичні фактори різних вікових періодів.
2. Завдання психологічного консультування, що вирішуються на різних його етапах.

Теми рефератів:

1. Основні методичні підходи до психологічного консультування.
2. Процедура психодіагностичного дослідження та методика побудови психологічної діагностограми клієнта.
3. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста.
4. Проблеми застосування даних психодіагностики в педагогічній та соціальній практиці.
5. Методологічні основи організації психологічної корекції.
6. Проблеми ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога.
7. Проблеми корекції особистісного розвитку школяра.
8. Індивідуальне та групове консультування.

Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти

Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму

План

1. Поняття психолого-педагогічного статусу дитини.
2. Вимоги до психолого-педагогічного статусу до дітей різного віку.
3. Добір методик для проведення діагностичного мінімуму для різновікових груп, відповідно до вимог психолого-педагогічного статусу дитини.
4. Оформлення психолого-педагогічної карти дитини, відповідно до психолого-педагогічного статусу дитини на відповідному етапі розвитку.
5. Організація і проведення психолого-педагогічного консилиуму.

Теми рефератів:

1. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня дошкільного закладу.
2. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня початкової школи.
3. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня середньої школи.

4. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту старшокласника.
5. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня спеціалізованого навчального закладу.
6. Робота психолога з розробки стратегії супроводу.
7. Поради психолога з психолого-педагогічного супроводу дітей іншими значущими дорослими.

Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи

План

1. Критерії оцінки відхилень в поведінці дітей дошкільного віку.
2. Основні види порушень поведінки дітей та їх корекція.
3. Психолого-педагогічний статус школяра молодшого шкільного віку.
4. Критерії оцінки відхилень в поведінці дітей молодшого шкільного віку.

Теми рефератів:

1. Психогімнастика як один з ефективних методів розвитку рухової довільності дітей дошкільного віку (підготовка сценарію одного заняття з психогімнастики).
2. Корекційна допомога дошкільникам із труднощами у навчанні.
3. Діти з синдромом дефіциту уваги (гіперактивні), методи корекції їх поведінки.
4. Емоційні порушення в дитячому садочку та їх психологічна корекція.
5. Вимірювання і засоби зменшення дитячої імпульсивності в дошкільному віці.
6. Казкотерапія як один з методів корекційно-розвиваючої роботи з дітьми молодшого шкільного віку.
7. Напрямки роботи практикуючого психолога з батьками та вихователями.
8. Проблематика та засоби психологічної роботи з дошкільнятами.
9. Психогімнастика як один з ефективних методів розвитку рухової довільності дітей молодшого шкільного віку (підготовка сценарію одного заняття з психогімнастики).
10. Корекційна допомога дітям із труднощами у навчанні.
11. Діти з синдромом дефіциту уваги молодшого шкільного віку (гіперактивні), методи корекції їх поведінки.
12. Причини виникнення страхів та їх корекція (підготовка одного заняття з корекції страхів молодших школярів).
13. Виявлення і корекція нечесної поведінки.
14. Казкотерапія як один з методів корекційно-розвиваючої роботи з дітьми молодшого шкільного віку.
15. Психотехнічні прийоми визначення і подолання замкненості у молодших школярів.
16. Психологічна допомога невпевненим дітям молодшого шкільного віку.
17. Розвиток емоційної сфери молодших школярів.

Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи

План

1. Особливості психофізіологічного розвитку особистості підлітка.
2. Складові готовності до навчання в середній ланці школи.
3. Тренінг особистісного зростання, його завдання, структура та методи (підготовка сценарію одного заняття).
4. Методики профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.

Теми рефератів:

1. Пропагування здорового способу життя та профілактика негативних звичок як види роботи шкільного психолога.
2. Групова психотерапія підлітків при акцентуаціях характеру (підготовка 2-3 психокорекційних вправ на кожний тип акцентуації).
3. Методики профорієнтаційної роботи з підлітками.
4. Тренінг особистісного зростання, його завдання, структура та методи (підготовка сценарію одного заняття).
5. Тренінг навичок спілкування для підлітків.
6. Психологічна допомога підліткам у пізнанні власного «Я».
7. Психологічна допомога підліткам з особливими освітніми потребами.
8. Активізуючі методики у профорієнтаційній роботі для учнів середньої школи.
9. Причини дезадаптації підлітків до організації навчальної діяльності.

10. Смысловий бар'єр, його види.
11. Тренінг навичок спілкування для підлітків.
12. Психологічна допомога підліткам у пізнанні власного «Я».
13. Психологічна допомога підліткам з особливими освітніми.
14. Підготовка старшокласників до сімейного життя як вид роботи шкільного психолога.
15. Психологічний супровід процесу осмислення старшокласниками власного життя.
16. Програма факультативу з психології для старшокласників.
17. Активізуючі методики у профорієнтаційній роботі.

Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми

План

1. Методики діагностики девіантної поведінки особистості (методика багатофакторного дослідження особистості Р.Кеттела, патохарактерологічний опитувальник О.Е. Лічко, методика Люшера, опитувальник СОП (Ю.А. Клейберг), методика “Схильність до ризику” (К Левітін).
2. Методика контактної взаємодії з підлітками.
3. Особливості супроводу інклюзивного класу.
4. Напрямки психолого-педагогічного супроводу в закладах інтернатного типу.
5. Цілі та завдання ПС в закладах інтернатного типу.
6. Наказ про затвердження Положення про навчально-реабілітаційний центр // Наказ міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, від 16.08.2012 № 920, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 вересня 2012 р. за № 1502/21814.
7. Документація психолога з супроводу інклюзивних форм освіти.

Теми рефератів:

1. Робота психолога в закладах реабілітації неповнолітніх.
2. Методика побудови бесіди з дітьми, схильними до адиктивної поведінки.
3. Психологічна допомога особистості в кризових ситуаціях.
4. Особливості надання допомоги дітям та підліткам, які постраждали від насилля.
5. Психотерапія і психопрофілактика насилля.
6. Аутоагресія та її профілактика.
7. Технологія психологічної роботи з дітьми, що постраждали від насилля
8. Особливості психічного розвитку дітей-вихованців дитячих будинків:
 - а) раннього віку;
 - б) дошкільного віку;
 - в) молодшого шкільного віку;
 - г) підлітків та старшокласників.
9. Особливості роботи психолога з дітьми різного віку у закладах інтернатного типу:
 1. індивідуальна та групова форми роботи;
 2. використання ігротерапії, арттерапії, психодрами тощо.
10. Організація психологічної служби в закладах інтернатного типу. Структура, цілі, завдання. Психологічні особливості психічного розвитку дітей – вихованців дитячих будинків.
11. Організація психологічної служби в реабілітаційному центрі. Структура, цілі, завдання.
12. Поняття про психологічну кризу і види кризових ситуацій.
13. Психологічна допомога дітям, які постраждали від насилля.
14. Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами.
15. Організація діагностичного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.
16. Організація консультативного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.
17. Організація корекційного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.

Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти

План

1. Діагностичні засоби вивчення особливостей сімейного виховання учнів: опитувальник “Конструктивно-деструктивна сім'я” (КДС), тест-опитувальник батьківського ставлення до дітей (ОРО), тест “Кінетичний малюнок сім'ї” (КМС), опитувальник “Аналіз сімейного виховання” (Р.В. Овчарова).
2. Основні напрямки та методи сімейної психотерапії.
3. Методи психологічної допомоги педагогу у вирішенні проблем психічної саморегуляції та особистісного зростання.
4. Психологічні методи підвищення професійної ефективності педагога.

5. **Практичний психолог дитячого табору.** Посадова інструкція практичного психолога дитячого табору.
6. Основні завдання та напрямки діяльності психологічної служби дитячого табору.
7. Найпоширеніші проблеми дитини в дитячому організованому товаристві.
8. **Організація психологічної служби для молоді та у ВНЗ.** (ПС у ВНЗ).
9. Визначте типовий перелік психологічних проблем, які можуть вирішуватися в психологічній службі тієї чи іншої соціальної сфери. Які, на вашу думку, з цих проблем можуть більш успішно бути вирішеними в межах внутрішньо-організаційної моделі психологічної служби, а які в межах зовнішньо-організаційної моделі психологічної служби? Обґрунтуйте свою думку.

Теми рефератів:

1. Проблематика психологічного консультування батьків школярів різного віку.
2. Психологічний факультатив для батьків.
3. Сімейна психотерапія при акцентуаціях особистості у підлітків.
4. Сім'я як джерело психічної травматизації особистості.
5. Порушення міжособистісної комунікації в сім'ї.
6. Орієнтовна схема аналізу специфіки сімейного виховання (Р.В. Овчарова).
7. Порушення механізмів інтеграції сім'ї.
8. Методи психотерапевтичної корекції сімейних стосунків.
9. Психолог та педагогічна експертиза професійної компетентності педагогів.
10. Психологічний портрет педагога в аспекті психологічної допомоги.
11. Тренінг педагогічного спілкування.
12. Методи самоактуалізації педагога.
13. Особистісна та професійна ідентичність педагога.
14. Принципи продуктивної взаємодії психолога та педагога.
15. Психологічні аспекти педагогічної експертизи професійної компетентності педагога.
16. Аналіз конкретних видів роботи педагога з дітьми.
17. Написати реферат на тему: "Завдання та специфіка роботи психолога в дитячому оздоровчому таборі".
18. Розробити тематику і короткий зміст просвітницьких бесід психолога із дітьми та підлітками під час їх відпочинку у таборі (8-10 тем).
19. Підібрати комплекс ігор і вправ для:
 - а) встановлення контакту з дітьми і підлітками та налагодження довірливих стосунків;
 - б) навчання дітей співробітництву і вербалізації почуттів;
 - в) розвитку комунікативних умінь.
20. Історія телефонної психологічної допомоги.
21. Принципи організації та порядок роботи телефону довіри.
22. Типи дзвінків. Етапи телефонного діалогу.
23. Психологія активного вислуховування.
24. Робота з проблем профілактики девіантної поведінки.
25. Робота з проблем професійного становлення та розвитку молоді.
26. Робота практичного психолога з проблем молоді сім'ї: вибору, партнера, забезпечення психологічної сумісності в сім'ї, попередження та розв'язання сімейних конфліктів.
27. Проведення тренінгів з метою забезпечення кращого розуміння самого себе, оптимізації взаємодії з іншими людьми.
28. Синдром "емоційного вигорання" вчителя та формування його готовності до педагогічної діяльності.

Тема 10. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)

Емоційне вигорання у професійній діяльності практикуючих психологів

План

1. Основна документація психолога освітнього закладу.
2. Емоційне вигорання в сучасних підходах психологічної науки.
3. Синдром "професійного вигорання": психологічні особливості у працівників освітніх організацій.
4. Положення про Інформаційно-ресурсний центр.
5. Положення про Інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ).

Теми рефератів:

1. Виникнення та поширення синдрому психічного "вигорання".
2. Емоційне вигорання і робота психолога.
3. Моделі синдрому емоційного вигорання.
4. Психологи як потенційна жертва синдрому емоційного вигорання.
5. Проблема самопомоги у діяльності практикуючих психологів.
6. Особливості профілактики синдрому емоційного вигорання.

7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні завдання виконуються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій окремих питань з боку викладача.

Індивідуальна робота передбачає: Створення проекту, Вимоги до проекту: наявність матеріалів з обраної теми (на магнітних носіях):

- вступу;
 - ✓ мета: що дізнається студент у межах теми;
 - ✓ завдання.
- переліку питань та літератури до теми;
 - ✓ основна (1-2 джерела);
 - ✓ додаткова (3-5 джерел);
 - ✓ ресурси Інтернет (1-3 джерела).
- Змісту питання:
 - ✓ у вигляді пакету слайдів;
 - ✓ словника з теми (дерево понять, визначення понять з посиланням на джерело);
 - ✓ огляду персоналій з теми (фото, біографічні дані, вклад у розробку питання);
- вправ для самостійного опрацювання матеріалу теми:
 - ✓ практичної роботи з проблеми (3 вправи);
 - ✓ від теорії до практики (2 вправи).
- професійно-орієнтовані інтерактивні завдання:
 - ✓ аналізу ситуацій;
 - ✓ аналізу власного досвіду;
 - ✓ практикуму (тест або вправа або приклад виконання);
 - ✓ теми для подальшого обговорення;
 - ✓ аналізу наукової статті (останні 2 роки видання / додати ксерокопію статті);
- підсумкового тесту з запропонованої теми (5 завдань).

Загальна оцінка проекту – 10 балів.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЕКТ

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

з курсу «Психологічна служба в освіті»

Високий рівень складності

(критерій оцінювання "відмінно")

1. Розробити орієнтовний план роботи шкільного психолога на навчальний рік.
2. Розробити орієнтовний план роботи шкільного психолога на місяць.
3. Розробити тематику та короткий зміст виступів на лекторіях для батьків з питань психологічної просвіти (8-10 тем).
4. Розробити тематику та короткий зміст просвітницьких лекцій для педагогів (8-10 тем).
5. Розробити тематику та короткий зміст бесід шкільного психолога із старшокласниками (8-10 тем).
6. Написати лекцію в рамках психологічного всеобучу для педагогів (тема за вибором).
7. Зробити психологічний аналіз уроку вчителя початкових класів (навчальний предмет, клас – за вибором).
8. Зробити психологічний аналіз уроку вчителя старших класів (навчальний предмет, клас – за вибором).
9. Провести соціально-психологічне дослідження серед учителів, учнів, батьків з проблеми: "Який психолог потрібен сучасній школі?".
10. Розробити корекційну програму і провести корекційне заняття з проблеми: "Корекція шкільних страхів у першокласників".

11. Розробити і провести “Тренінг спілкування для підлітків” (6-8 занять).
12. Розробити корекційну програму і провести корекційне заняття з проблеми: “Подолання педагогічних конфліктів та бар’єрів взаємодії з підлітками”.
13. Розробити тестові завдання до основних тем з курсу “Психологічна служба”.

Обрати один із циклів діяльності психологічної служби (визначити мету, завдання)	Для опису використати вісі пункти послідовної реалізації циклічної діяльності ПС
<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка і організація психолого-педагогічного консилиуму в паралелі 1-х класах (прийом – адаптація). 2. Підготовка і організація психолого-педагогічного консилиуму в паралелі 5-х класах (завершення початкової школи – адаптація в середній ланці школи). 3. Підготовка і організація психолого-педагогічного консилиуму в паралелі 9-х класах. 4. Підготовка і організація психолого-педагогічного консилиуму в паралелі 10-х класах. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підбір методик діагностичного мінімуму за психолого-педагогічною картою. 2. Проведення діагностичного мінімуму. 3. Проведення поглибленого обстеження. 4. Організація психолого-педагогічного консилиуму. 5. Розробка рекомендацій психолого-педагогічного супроводу школярів. 6. Організація і проведення методичного семінару для вчителів-предметників, класних керівників з питань розробки психолого-педагогічного статусу школярів. 7. Особливості врахування педагогами психолого-педагогічного статусу школярів у підготовці до психолого-педагогічного консилиуму. 8. Особливості врахування психолого-педагогічного статусу школярів у супроводжувальній діяльності. 9. Загальні особливості реалізації супроводжувальної діяльності за рішеннями психолого-педагогічного консилиуму з врахуванням педагогами психолого-педагогічного статусу школярів.

Середній рівень складності
(критерій оцінювання “добре”)

1. Розробити психограму професії “Практичний психолог”.
2. Розробити орієнтовний план – графік роботи шкільного психолога на тиждень.
3. Написати реферат на тему: “Учитель і шкільний психолог: грані співробітництва і взаємодії”.
4. Написати реферат на тему: “Телефон довіри як форма роботи практичного психолога”.
5. Написати реферат на тему: “Особливості роботи психолога з дітьми різного віку у закладах інтернатного типу”.
6. Дати психологічну характеристику підліткового віку, підготувати рекомендації для підлітка, його батьків і педагогів.
7. Скласти психологічний портрет одного із старшокласників в аспекті психологічної допомоги.
8. Систематизувати практикум з проблеми “Визначення психологічної готовності дитини до навчання у школі” (підібрати 4-5 психодіагностичних методики, тести).
9. Систематизувати практикум з проблеми “Профорієнтаційна робота психолога із старшокласниками” (підібрати 4-5 психодіагностичних методики, тести).
10. Розробити план роботи гуртка психологічного спрямування для учнів 7-8 класів.
11. Розробити проект кабінету шкільного психолога або кабінету психологічного розвантаження (опис, макет, креслення).

Низький рівень складності
(критерій оцінювання “задовільно”)

1. Написати реферат на тему: “Історія розвитку вітчизняної шкільної психологічної служби”.
2. Написати реферат на тему: “Педологічна служба в школі в 20-30р.р. ХХ ст.”.
3. Написати реферат на тему: “Особливості діяльності шкільної психологічної служби за кордоном” (США, Німеччина, Франція, Великобританія та ін.)
4. Написати реферат на тему: “Вимоги до особистості і професійної діяльності психолога в системі освіти”.
5. Написати реферат на тему: “Підліток як об’єкт психологічної допомоги”.
6. Написати реферат на тему: “Види роботи шкільного психолога із старшокласниками”.
7. Систематизувати психолого-педагогічну літературу (періодичні видання, посібники, підручники, інтернет) з питань роботи психолога в закладах освіти, необхідну для занять з курсу “Психологічна служба”.

8. Скласти словничок основних понять з курсу “Психологічна служба”.
9. Скласти бібліографію необхідної літератури для психолога-початківця.
10. Скласти опис фонотеки кабінету психологічного розвантаження.
11. Скласти план діагностико-корекційної роботи з вчителем-початківцем.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення

1. Агресія. Анексія. Конфлікт. Соціально-педагогічна та психологічна відповідь на виклики для дітей : методичні рекомендації для педагогів дошкільних навчальних закладів. – К. : Агентство “Україна”. – 2016. – 100 с.
2. Гаркавенко З. О. Методичні рекомендації керівнику навчального закладу щодо діяльності психологічної служби / З. О. Гаркавенко. – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. – 79 с.
3. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2005. – Т.1. – 328 с.; Т.2. – 284 с.
4. Панок В.Г. Психологічна служба : навчально-методичний посібник / В. Г. Панок. – Кам'янець – Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012. – 488 с.
5. Психологія здоров'я : збірник завдань для самоств. роботи студ. / Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т" ; [уклад.: Ложкин Г. В., Федченко В. О. ; відп. ред. О. В. Винославська]. – К. : НТУУ "КПІ", 2011. – 48 с.
6. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект. – [Навч.-метод. посібник] / – К.: ФОП Стеценко В.В. – 2016. – 192 с.
7. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : методичні рекомендації / автори-упор. В. Г. Панок, В. Д. Острова. – К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. – 68 с.
8. Тридуб Л.І. Методичні рекомендації щодо організації та проведення працівниками психологічної служби корекційно-розвивальної роботи // Інформаційно-методичний збірник. Спеціалізоване педагогічне видання Головного управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників. – Біла Церква, 2009.

Рекомендована література

Основна (базова) література

1. Битянова М.Р. Организация психологической службы в школе / М.Р. Битянова. – М.: Мысль, 1998. – 293 с.
2. Городнова Н.М. Кабінет психолога в системі освіти. – К.: Шк.. світ, 2009. – 128 с.
3. Гриценко Л.І. З досвіду роботи регіональних психологічних служб із формування здорового способу життя в учнівській молоді: методичний посібник / Л.І. Гриценко, О.М.Сироватко, Н.М.Городнова та ін.; за ред. І.І. Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 384с.
4. Довідник нормативно-правових документів психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України / Упоряд.: Ю. А. Луценко, А. Г. Обухівська, І. В. Луценко, Н. В. Сосновенко. – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. – 475 с.
5. Дубровина И.В. Школьная психологическая служба / И.В. Дубровина. – М.: Мысль, 1995. – 222 с.
6. Дуткевич Т.В. Савицька С.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
7. Сфремцева С.А. Тренінг спілкування для старшокласників / За ред. Ю.З. Гільбуха / С.А. Сфремцева. – К.: Ін-т психології АПН України, 1994. – 80 с.
8. Клейберг Ю.А. Психология девиантного поведения / Ю.А.Клейберг. – М.: Знание, 2001. – 223 с.

9. Консультативно-діагностичний супровід дітей з особливими освітніми потребами в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій : посіб. / Жук Т. В., Ілляшенко Т. Д., Луценко І. В. та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. – К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. – 247 с.
10. Легка Л. М. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. / Л. М. Легка, Л. Г. Семенча. – Л.: Новий Світ-2000, 2009. – 372 с.
11. Лунченко Н.В. Анотований каталог інноваційного педагогічного досвіду працівників психологічної служби системи освіти України / Н.В. Лунченко, Ю.А. Луценко; за заг. ред. В.Г.Панка – К.: Шкільний світ, 2008. – 70 с.
12. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. – К.: Форум, 2002. – Т. 1–319 с.; Т. 2. – 335 с.
13. Медична психологія : навч. посібник для самопідготовки студентів / В. А. Абрамов [та ін.] ; ред. В. А. Абрамов ; Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти, Донецький держ. медичний ун-т ім. М.Горького. - Донецьк : Каштан, 2003. - 118 с.
14. Медична психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. Д. Максименко [та ін.] ; за заг. ред. акад. С. Д. Максименка. - Вид. 2-ге. - Вінниця : Нова книга, 2010. – 515 с.
15. Нельсон-Джоунс В. Теория и практика консультирования / В. Нельсон-Джоунс. – СПб.: Издательство “Питер”, 2000. – 464 с.
16. Обухівська А.Г. Діяльність психолого-медико-педагогічних консультацій в умовах інтеграції дітей з особливими освітніми потребами – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013.
17. Обухівська А.Г. З досвіду роботи психолого-медико-педагогічних консультацій України : посібник / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2008. – 208 с.
18. Основи загальної і медичної психології : підручник для студ. вищих мед. закл. освіти I-IV рівнів акредитації / І. С. Вітенко [та ін.] ; ред. І. С. Вітенко, О. С. Чабан. - Т. : Укрмедкнига, 2003. - 344 с.
19. Основи практичної психології / під ред. В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін. Підручник. – К.: Либідь, 1999 – 423 с.
20. Основи практичної психології /В.Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.
21. Панок В.Г. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / В.Г.Панок, І.І.Цушко, А.Г. Обухівська – К.: Шк. світ. 2008. – 256 с.
22. Панок В.Г. Психологічна служба вищого навчального закладу (організаційно-методичні аспекти) / Панок В.Г., Острова В.Д. – К.: «Освіта України», 2010. – 230 с.
23. Пов'якель Н.І. Психологічні вимоги та методичні засади конструювання психокорекційних програм як технологічної компоненти професійної діяльності практичного психолога / Н.І. Пов'якель // Психологія: Зб. Наук. Пр. – В. 1. – К.: НПУ, 2000. – С. 204-212.
24. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти // Практична психологія та соціальна робота . – 2001. - № 1. – С. 27.
25. Практикум по арт-терапии. / под ред. А.И. Копытина. – СПб.: Питер, 2000. – 443 с.
26. Профессиональное консультирование. Профорентация. / под ред. В. Хохликова. – М., 2000. – 145 с.
27. Психологія здоров'я : зб. завдань для самост. роботи студ. / Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т" ; [уклад.: Ложкин Г. В., Федченко В. О. ; відп. ред. О. В. Винославська]. - К. : НТУУ "КПІ", 2011. - 48 с.
28. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін. ; за

- ред. А. Г. Обухівської. – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. – 66 с.
29. Рабочая книга практического психолога: Пособие для специалистов, работающих с персоналом / Под ред. А.А.Бодалёва, А.А.Деркача, Л.Г.Лаптева. - М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 359 с.
 30. Робоча книга пенітенціарного психолога / за ред. В.М. Синьова, В.С.Медведева. – К., 2000.
 31. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании. – М., 1996.
 32. Романова Н.Ф. Психологічні служби системи освіти в Україні: перспектива та особливості розвитку // «Соціальна робота в Україні: теорія і практика». – № 3, 2008. – С. 94-102
 33. Рудестам К. Групповая психотерапия / К. Рудестам. – СПб.: Питер Ком, 1998. – 384 с.
 34. Сидоренко І.С. Актуальні напрямки роботи психолога в організаціях малого бізнесу// Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. – Т.4. – К., 2002. – С.211-213
 35. Сучасні технології збереження здоров'я учнів у діяльності психологічної служби і психолого-медико-педагогічних консультацій : [Посіб.] / авт. кол.: А. Г. Обухівська., Т. В. Жук, О. А. Зеленко та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. – К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. – 218 с
 36. Сучасні технології збереження здоров'я учнів: кращий досвід / авт. кол. ; уклад. А. Г. Обухівська, І. І. Цушко. – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. – 221 с.
 37. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с.
 38. Хухлаева, О. В. Основы психологического консультирования и психологической коррекции / О. В. Хухлаева. – М. : 2008. – 202 с.
 39. Цзен Н.В. Психотренинг: игры и упражнения / Н.В. Цзен, Ю.В. Пахомов. – М.: Физкультура и спорт, 1998. – 272 с.
 40. Чебоненко С.О., Третяк О.С. Пенітенціарна психологія: Навчальний посібник. – Чернігів, 2011. – 219 с.
 41. Чернышев А.С. Практикум по решению конфликтных педагогических ситуаций / А.С. Чернышев. – М.: Прогресс, 1999. – 93 с.
 42. Швалб Ю. М. Практична психологія в економіці та бізнесі / Ю. М. Швалб, О. В. Данчева. – К., 1999.
 43. Шейнис М. Ю. Рабочая книга психолога организации. – Самара: Изд. дом. «Бахрах-М», 2001. – 224 с.
 44. Шульга Т.И. Методика работы с детьми «группы риска» / Т.И. Шульга. – М.: Знание, 1999. – 34 с.
 45. Эйдемиллер Э.Г. Психология и психотерапия семьи / Э.Г. Эйдемиллер, В.В. Юстицкис. – СПб.: «Питер», 1999. – 656 с.
 46. Ялом И. Теория и практика групповой терапии / И. Ялом. – СПб.: Питер Ком. – 214 с.
 47. Яценко Т.С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися / Т.С. Яценко. – К.: Знання, 1993. – 78 с.

Додаткова (допоміжна) література

48. Верко С.С. Психолог в організації: за і проти // Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. – К., 2002. – С. 207 - 211.
49. Ілляшенко Т. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі // Соціальний педагог. – 2009. – № 5. – С.26-35.
50. Изотова Е. И.. Психологическая служба в образовательном учреждении. – М., 2007. – 286 с.

51. Кокурн О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія. – К.: Міленіум, 2004. – 265 с.
52. Лукомська С. О. Зміст понять «клінічна/медична психологія» у вітчизняній та зарубіжній науці. / С. О. Лукомська. - Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України, 2010. – С. 228-237.
53. Малхазов О.Р., Кокурн О.М. Професійний відбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом //Соціальна психологія. – 2005. – №4(12). – С. 84 -90.
54. Малых С.Б., Шапкина А.М. Психологическая служба в системе образования Германии // Вопросы психологии. – 2004, №5. – с.127-141.
55. Особистісні кризи студентського віку : зб. наук. ст. / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. Соціально-психологічна служба ; відп. ред. Т. М. Титаренко. - Луцьк : Редакційно-видавничий відділ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 110 с.
56. Петрушенко В. В. Наукова дослідна робота студентів – важлива складова інноваційних технологій в медичній освіті / В. В. Петрушенко. / Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті. – Вінниця, 2011. – С. 8-10.
57. Психологічні засади організаційного розвитку : монографія / За наук. ред. Л. М. Карамушки. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 206 с.
58. Психолого-педагогічна робота з дітьми, схильними до прояву девіантної, делінквентної поведінки (з досвіду роботи спеціалістів психологічної служби системи освіти України) / авт. кол.: О. П. Абухажар, Н. М. Акімова, В. В. Білецька та ін ; упор.: В. Г. Панок, Ю. А. Луценко – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014.
59. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей. Практичне керівництво. – Львів: Видання навчально-реабілітаційного центру „Джерело”, 2008 – 324 с.
60. Романова Н. Ф. Інноваційні форми підготовки майбутніх спеціалістів соціальної сфери у вищій школі // «Соціальна робота в Україні: теорія і практика», № 2, 2007. – С. 42-48.
61. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: Навч.-метод. посібник. / За редакцією Левченко К.Б., Трубавіної І.М., Цушка І.І. – К.: ФОП "Чальцев", 2008. – 124 с.
62. Тренінгові, соціально-реабілітаційні і навчальні програми із формування здорового способу життя в учнівській і студентській молоді: Метод. посіб. / Кудрявцева Ю.В., Осадько О.Ю., Гулько О.М та ін.; За наук. ред. Панка В.Г., Городнової Н.М., Лунченко Н.В. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 180с.

Інформаційні ресурси

1. http://lib.iitta.gov.ua/705428/1/Конс_діагнос_супровід.pdf
2. http://lib.iitta.gov.ua/705367/1/Збереження_здоровья.pdf
3. http://lib.iitta.gov.ua/705221/1/Збереження_здоровья.pdf
4. <http://lib.iitta.gov.ua/705253/1/Агресія.%20Анексія.%20Конфлікт.pdf>
5. <http://lib.iitta.gov.ua/705010/1/Посібник%20Розбудова%20миру.pdf>
6. http://psyua.com.ua/images/products/prod_img/429.pdf
7. http://psyua.com.ua/images/products/prod_img/428.pdf
8. http://psyua.com.ua/images/products/prod_img/427.pdf
9. http://psyua.com.ua/images/products/prod_img/426.pdf
10. http://psyua.com.ua/images/products/prod_img/420.pdf
11. http://psyua.com.ua/images/products/prod_img/425.pdf
12. http://psyua.com.ua/images/products/prod_img/424.pdf
13. <https://mon.gov.ua> Міністерство освіти і науки України: Головна сторінка

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття про психологічну службу. Предмет, мета, завдання діяльності психологічної служби.
2. Основні види діяльності психологічної служби. Рівні функціонування психологічної служби системи освіти України. Структура та управління психологічною службою. Зміст діяльності психологічної служби освіти України.
3. Вимоги до особистості практичного психолога: психограма професії психолога, система особистісних якостей, навичок та вмінь, необхідних психологу.
4. Становлення професіоналізму практичного психолога. Адаптаційний етап. Становлення статусу шкільного психолога.
5. Організаційні аспекти діяльності психолога: орієнтовний план роботи психологічної служби в системі освіти, документація психологічної служби, кабінет психолога в закладах освіти.
6. Модель діяльності психологічної служби в системі освіти: структура психологічної служби в системі освіти, напрямки роботи шкільної психологічної служби.
7. Ідеологічні основи підходів до шкільної психологічної практики. Поняття супроводу в моделі шкільної психологічної діяльності.
8. Супровід як метод і ідеологія психологічної служби. Об'єкт, предмет і задачі психолого-педагогічного супроводу як ідеології професійної діяльності.
9. Супровід у діяльності психологічної служби. Концептуальні, змістовні, організаційні, функційно-рольові наслідки ідеї супроводу моделі психологічної роботи.
10. Основні цикли супроводжуючої роботи протягом навчального року. Система, цілі і задачі діагностичного мінімуму на кожному віковому етапі протягом перебування дитини в закладі освіти.
11. Поняття психолого-педагогічного статусу. Система психолого-педагогічних вимог до навчання, поведінки і психологічного розвитку дитини.
12. Психолого-педагогічний статус і його складові. Психолого-педагогічна карта. Психолого-педагогічні вимоги до змісту статусу.
13. Психолого-педагогічні вимоги до учнів 1-х класів; до учнів 4-5-х класів; 8-х класів; 10-х класів. Побудова психолого-педагогічної карти дошкільника, школяра.
14. Психолого-педагогічний консиліум як основа в парадигмі супроводу. Психолого-педагогічний консиліум як процес. Основні етапи консиліуму.
15. Участь психолога в консиліумі. Напрямки роботи психолога з реалізації рішень консиліуму. Форми представлення результатів діагностичної діяльності.
16. Психолого-педагогічний консиліум. Участь соціального працівника в консиліумі. Участь медичного працівника в консиліумі.
17. Основні етапи консиліуму. Участь вихователя, класовода, класного керівника в консиліумі.
18. Основні етапи консиліуму. Функції заступника директора з навчальної роботи (методиста) у роботі консиліуму.
19. Основні етапи роботи консиліуму і їх зміст. (Схема аналізу індивідуальних даних. Аналіз даних по паралелі.) Протокол психолого-педагогічного консиліуму.
20. Психодіагностика як основа професійної діяльності психолога. Завдання та процедура шкільної психодіагностики. Основні фактори ризику в різних вікових групах учнів.
21. Загальні принципи побудови діагностичного мінімуму. Алгоритм підбору діагностичних методик за параметрами психолого-педагогічного статусу.
22. Психолого-педагогічна карта як діагностичний метод. Поглиблене діагностичне обстеження. Алгоритм побудови поглибленого діагностичного обстеження.
23. Психолого-педагогічна корекція як напрям діяльності психологічної служби в школі. Принципи психокорекційної діяльності психолога.

24. Зміст і організація розвиваючої і психокорекційної роботи. Алгоритм підбору змісту для розвиваючої роботи.
25. Традиційні форми групової корекційно-розвиваючої роботи. Основний зміст психологічних групових занять. Форми групової корекційно-розвиваючої роботи. Загальна структура розвиваючого заняття.
26. Нетрадиційні форми групової розвиваючої роботи. (Навчальна психодіагностика. Загальношкільні психологічні програми, як форма групової розвиваючої роботи.)
27. Психологічна консультація як напрям роботи психологічної служби. Профілактична робота психологічної служби. Просвітницька робота психологічної служби.
28. Консультація педагогів (вихователів) з супроводжуючої діяльності в ситуації інформування. Форма фіксації підсумків консультації.
29. Система вимог до підбору діагностичних методик експертної психологічної оцінки авторських програм (авторських шкіл).
30. Консультативна ситуація з необхідності переструктурування змісту чи стилю викладання педагога-предметника в процесі супроводу. Форма фіксації підсумків консультації.
31. Консультативна ситуація вирішення концептуальних педагогічних проблем з побудови навчально-виховного процесу. Форма фіксації підсумків консультації.
32. Психолого-педагогічний аналіз змісту навчального предмету з врахуванням конкретного психолого-педагогічного статусу дитини.
33. Психологічний аналіз уроку. Форма фіксації програми конкретних педагогічних дій.
34. Психолого-педагогічний аналіз стилю міжособистісного спілкування з учнем. Форма фіксації підсумків консультації.
35. Методичні семінари як форма групових консультацій з проблем розробки і реалізації ефективних програм педагогічної супроводжуючої діяльності.
36. Психодіагностичний мінімум як технологія супроводу. Циклічна діяльність учасників супроводу. Індивідуальний запит як технологія супроводу. Алгоритм роботи з запитом. Умови ефективного функціонування моделі планування супроводу.
37. Робочий план діяльності психолога протягом навчального року. Принципи планування. Рівні планування. Графік роботи як основа організації та планування професійної діяльності психолога освітнього закладу.
38. Організація психологічної служби і особливості роботи психолога у спеціальних навчально-виховних дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладах. Психологічна служба у реабілітаційному центрі.
39. Організація психологічної служби і особливості роботи психолога у спеціальних навчально-виховних дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладах. Організація психологічної служби і особливості роботи практичного психолога в школі-інтернаті; спецшколі-інтернаті.
40. Організація психологічної служби і особливості роботи психолога у спеціальних навчально-виховних дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладах. Основні завдання та напрями діяльності психологічної служби в дитячому оздоровчому таборі.
41. Організація психологічної служби у ВНЗ.
42. Організація психологічної служби і особливості роботи практичного психолога в гімназії, ліцеї.
43. Цілі та завдання соціально-психологічних служб для молоді.
44. Психологічна служба у середніх спеціальних навчальних закладах.
45. Напрями психологічної допомоги дітям дошкільного віку.
46. Психологічний супровід природного розвитку, корекція афективної поведінки дітей дошкільного віку.
47. Розвиток довільності психічної саморегуляції, самоконтролю та навичок міжособистісної взаємодії у дітей дошкільного віку.

48. Проблематика психологічної роботи з дітьми молодшого шкільного віку. Визначення цілей та завдань та організація супроводжуючої діяльності ПС.
49. Сутність та критерії готовності дитини до школи, проблема мотивації навчання в молодшому шкільному віці.
50. Шкільна дезадаптація молодших школярів як вид роботи психологічної служби в початковій школі.
51. Технологія психологічної роботи з підлітками. Основні напрямки роботи психолога з учнями підліткового віку.
52. Проблема акцентуацій характеру підлітків та засоби їх корекції.
53. Проблема внутрішніх конфліктів підлітків: діагностика та психологічна допомога у подоланні.
54. Криза підліткового віку як проблема психологічної роботи в школі.
55. Технологія психологічної роботи з учнями раннього юнацького віку.
56. Профорієнтаційна робота зі старшокласниками.
57. Проблеми міжособистісної взаємодії в юнацькому віці, їх корекція.
58. Психологічна підтримка процесу становлення особистісної ідентичності як вид діяльності психологічної служби в школі.
59. Особливості супроводжуючої роботи психолога в інклюзивних класах.
60. Проблема соціально-психологічної занедбаності учнів. Сутність та види психологічних девіацій.
61. Агресивна поведінка: сутність, вікові особливості, діагностика, корекція, профілактика.
62. Делінквентна поведінка: вікові особливості, причини, профілактика. Методика контактної взаємодії з делінквентними учнями.
63. Адиктивна поведінка: сутність, технології корекції та профілактики.
64. Аутоагресивна, суїцидальна поведінка: сутність, причини, особливості прояву, засоби корекції та профілактики.
65. Основні форми психологічної роботи з батьками: лекторії, виступи на батьківських зборах, індивідуальна та групова робота.
66. Діагностична та корекційна діяльність психологічної служби при взаємодії з сім'ями учнів.
67. Проблематика психологічного консультування батьків школярів різного віку. Психологічний факультатив для батьків.
68. Сім'я як джерело психічної травматизації особистості. Сімейна психотерапія при акцентуаціях особистості у підлітків.
69. Орієнтовна схема аналізу специфіки сімейного виховання (Р.В. Овчарова). Порушення міжособистісної комунікації в сім'ї.
70. Проблематика психологічної роботи з педагогічним колективом. Психологічні особливості педагогічного колективу. Психологічний портрет педагога. Якості особистості педагога, що вимагають психологічної корекції.
71. Індивідуальний стиль діяльності педагога: психологічна допомога у становленні та корекції. Участь практичного шкільного психолога у впровадженні інноваційних педагогічних технологій та роботи в умовах експерименту в ЗОШ.
72. Педагогічні конфлікти: сутність, профілактика та методи вирішення.
73. Емоційне вигорання в сучасних підходах психологічної науки. Синдром "професійного вигорання": психологічні особливості у працівників освітніх організацій.
74. Виникнення та поширення синдрому психічного "вигорання". Емоційне вигорання і робота психолога. Моделі синдрому емоційного вигорання. Психологи як потенційна жертва синдрому емоційного вигорання.
75. Проблема самопомоги у діяльності практикуючих психологів. Особливості профілактики синдрому емоційного вигорання. Синдром "емоційного вигорання" вчителя та формування його готовності до педагогічної діяльності.